Cwrs Hyfforddiant Sgiliau Ymchwil

Medrus 3, Adeilad Penbryn, Prifysgol Aberystwyth, SY23 3BY

Dydd Mawrth a Dydd Mercher, 1 a 2 Rhagfyr 2026

Mae rhagor o wybodaeth am Raglen Hyfforddiant Sgiliau Ymchwil y Coleg Cymraeg ar y dudalen hon, neu cysylltwch â m.james@colegcymraeg.ac.uk.

Amserlen

Cynhelir pob sesiwn yn ystafell **Medrus 3** os na nodir yn wahanol.

Diwrnod 1 – Dydd Mawrth, 1 Rhagfyr

09:00 – 09:15	Cyrraedd, croeso a phaned
09:15 – 09:45	Dod i adnabod ein gilydd
09:45 – 11:15	**Sesiwn 1:** 'Cyflwyniad i Ymchwil' – Dr Elin Royles
11:15 – 11:30	Egwyl a phaned
11:30 – 13:00	**Sesiwn 2:** • Dulliau ymchwil yn y celfyddydau a'r dyniaethau' – Dr Sian Lloyd-Williams (Medrus 3) • 'Dulliau ymchwil yn y gwyddorau' – Yr Athro Huw Morgan (Medrus 1)
13:00 – 13:45	Cinio *(darperir cinio am ddim)*
13:45 – 15:15	**Sesiwn 3:** 'Adolygiad o'r llenyddiaeth' – yr Athro Andrew James Davies
15:15 – 15:30	Egwyl a mynd i'r Llyfrgell
15:30 – 17:00	**Sesiwn 4:** Cyflwyniad a thaith yn y Llyfrgell Genedlaethol
18:00	Swper *(darperir swper am ddim yn y Llew Du)*

Diwrnod 2 – Dydd Mercher, 2 Rhagfyr

10:00 – 10:15	Cyrraedd a phaned
10:15 – 11:30	**Sesiwn 5:** 'Rheoli'r goruchwyliwr' – Dr Hanna Binks
11:30 – 11:45	Egwyl a phaned
11:45 – 13:00	**Sesiwn 6:** 'Moeseg ymchwil' – Dr Tamsin Davies
13:00 – 13:45	Cinio *(darperir cinio am ddim)*
13:45 – 15:15	**Sesiwn 7: '**Trefnu a rheoli eich ymchwil' – Dr Kate Evans
15:15	Cloi a gadael

Bywgraffiadau a Disgrifiadau

1. Cyflwyniad i Ymchwil

Cyflwynydd: Dr Elin Royles (ear@aber.ac.uk, @ElinRoyles)

Bywgraffiad

Mae Elin Royles yn Ddarllenydd yn Adran Wleidyddiaeth Ryngwladol, Prifysgol Aberystwyth ac yn gysylltiedig gyda Chanolfan Gwleidyddiaeth a Chymdeithas Cymru'r brifysgol. Ei phrif faes ymchwil yw gwleidyddiaeth is-wladwriaethol gan edrych ar bolisi cyhoeddus yng Nghymru wedi datganoli (e.e. ymwneud rhyngwladol Llywodraeth Cymru, cymdeithas sifil, chynllunio a pholisi iaith), mudiadau cenedlaetholgar a pherthnasau rhwng llywodraethau mewn cyd-destun llywodraeth ddatganoledig. Yn ddiweddar, mae wedi gwneud mwy o waith ymchwil ym maes iaith wedi'i gomisiynu gan gyrff cyhoeddus ac ar sut mae perthnasau rhwng llywodraethau'r DU yn gweithio o ran ymwneud gyda'r Undeb Ewropeaidd ers Brexit.

Bydd y gweithdy hwn yn rhoi cyflwyniad i wneud gwaith ymchwil doethurol. Bydd yn gyfle i drafod eich disgwyliadau am wneud gwaith ymchwil a chwestiynau sy'n codi am y 3-4 blynedd nesaf. Fel rhan o'r sesiwn bydd pwyslais ar waith grŵp a thrafodaeth agored.

Amcanion y gweithdy:

- Trafod prif nodweddion traethawd ymchwil a'i amcanion
- Amlinellu rhai o'r trefniadau ymarferol a'r disgwyliadau yn y broses o gynhyrchu traethawd ymchwil
- Trafod rhai o'r sgiliau sydd angen eu datblygu wrth ymgymryd â gwaith ymchwil
- Ystyried rhai anawsterau all godi wrth weithio ar draethawd ymchwil
- Trafod rhai dulliau o ymateb i unrhyw heriau sy'n codi
- Meddwl yn ehangach am eich datblygiad fel ymchwilydd gan gynnwys cyfrannu at addysgu, ymwneud mewn rhwydweithiau ymchwil, cyfleon i ymgysylltu ac ymwneud â thraweffaith (*engagement and impact*)

Ar ddiwedd y gweithdy dylai'r mynychwyr fod yn gallu:

- Deall diben ymchwil a dangos ymwybyddiaeth o arfer da o ran trefniadau ymarferol y broses o gynhyrchu traethawd ymchwil
- Trin a thrafod rhai o'r anawsterau yn y broses o weithio ar draethawd ymchwil a rhai o'r ffyrdd o ddygymod gyda'r rhain
- Deall gwerth ymchwil a'r cyfleoedd ehangach yn ystod cyfnod ymchwil doethurol.

2. Dulliau Ymchwil yn y Gwyddorau

Cyflwynydd: Yr Athro Huw Morgan (hum2@aber.ac.uk)

Bywgraffiad

Mae'r Athro Huw Morgan yn seryddwr haul sy'n gweithio ar ddadansoddi arsylwadau o atmosffer yr haul - o arsylwadau coronagraff o'r gofod neu'r ddaear, delweddau eclips, neu mesuriadau o'r gwynt heulol yn bell o'r haul. Mae'n arwain grŵp ymchwil Ffiseg y Gofod yn Adran Ffiseg Prifysgol Aberystwyth, yn Gyfarwyddwr Ymchwil yr Adran Ffiseg, ac yn wyddonydd ar gyrch newydd NASA, sef PUNCH, i arsylwi gwynt yr haul. Mae'n gweithio'n agos gyda'r Swyddfa Dywydd i ddatblygu systemau rhagolygu tywydd y gofod. Mae'n olygydd i gyfnodolyn rhyngwladol *The Astrophysical Journal,* yn cyhoeddi'n gyson yng nghyfnodolion mwyaf blaenllaw seryddiaeth, ac yn oruchwyliwr i sawl myfyriwr

PhD ac ymchwilwyr uwchraddedig. Mae'n cynrhychioli ei faes i'r cyfryngau ac yn darlithio'n gyhoeddus yn rheolaidd.

Amcanion y gweithdy hwn yw:

- Codi ymwybyddiaeth o'r elfennau sy'n arwain at lwyddiant mewn gyrfa ymchwil
- Darparu gwybodaeth a fydd yn hwyluso'r broses o gyhoeddi eu ymchwil
- Cynyddu hyder y myfyrwyr yn trafod a chyflwyno eu gwaith i'w cyfoedion neu yn gyhoeddus

Cynnwys:

1. **Cyffredinol.** Beth sy'n gwneud ymchwilydd llwyddiannus? Beth yn ddelfrydol dylai CV myfyriwr PhD gynnwys tuag at ddiwedd y cyfnod?
2. **Gwyddoniaeth a'r cyfryngau.** Ydych chi'n hyderus yn cyflwyno eich gwaith yn gryno ac yn ddealladwy i gynulleidfa eang? Ydych chi'n medru crynhoi natur eich ymchwil mewn un brawddeg?
3. **Cyhoeddi papurau ymchwil.** Gofynion cyfnodolion mewn gwahanol feysydd. Ysgrifennu crynodeb da,ac arddull ysgrifennu cyffredinol. Sut i strwythuro ac arddangos canlyniadau gwyddonol yn effeithiol?
4. **Cyflwyniadau a chynadleddau ymchwil.** Beth sy'n gwneud cyflwyniad gwyddonol da, a chyngor ar gyflwyno'n hyderus. Rhwydweithio mewn cynadleddau.

Gofynnir i bob myfyriwr:

- ***Baratoi cyflwyniad byr iawn (oddeutu 2 sleid,2 funud) ar eu gwaith ymchwil, neu bwriad eu prosiect ymchwil PhD.***
- ***Meddwl am un frawddeg cryno sy'n cyfleu eu ymchwil mewn modd dealladwy i'r cyhoedd***

Ar ddiwedd y gweithdy hwn dylai hyfforddeion fod yn gallu:

- Canolbwyntio ar yr agweddau o'u gwaith fydd yn mwyhau eu siawns o yrfa ymchwil lwyddiannus
- Gwella ar eu arddull ysgrifennu gwyddonol
- Gwella ar eu arddull cyflwyno

2. Dulliau Ymchwil yn y Celfyddydau a'r Dyniaethau

Cyflwynydd: Dr Sian Lloyd-Williams

Cyflwyniad

Trafodir gwahanol ddulliau ansoddol a meintiol a ddefnyddir yn y celfyddydau a'r dyniaethau, a'u manteisio ac anfanteision, gan ganolbwyntio yn bennaf ar holiaduron, grwpiau ffocws a chyfweliadau. Rhoddir sylw hefyd i samplu, dadansoddi'r data, sut i lunio cwestiynau addas, a thrawsgrifio.

3. Llunio Adolygiad o'r Llenyddiaeth

Cyflwynydd: yr Athro Andrew Davies

Bywgraffiad

Mae Andrew James Davies yn Athro mewn Addysg, ac yn Gyfarwyddwr y Ganolfan Ymchwil i Ymarfer, ym Mhrifysgol Abertawe. Mae ganddo ddiddordebau ymchwil ym meysydd polisi addysg yng Nghymru, arweinyddiaeth addysgol, ac addysg Gymraeg ôl-orfodol.

Cynnwys

Bydd y sesiwn hon yn canolbwyntio ar sut i gynnal adolygiad o'r llenyddiaeth fel rhan o'ch prosiect uwchraddedig neu ymchwil. Bydd y sesiwn yn ystyried pwrpas a rôl adolygiadau o fewn prosiectau ymchwil, trafod meini prawf cynnwys deunydd, amlinellu dulliau chwilota, ac yn edrych ar sut i ddidoli, trefnu a chydblethu casgliadau sy'n deillio o'ch adolygiad o'r llenyddiaeth.

5. Rheoli'r goruchwyliwr

Cyflwynwyr: Dr Hanna Binks

Bywgraffiadau

Mae Dr Hanna Binks yn ddarlithydd yn Adran Seicoleg Prifysgol Aberystwyth, ac mae ei hymchwil yn y maes caffael iaith a dwyieithrwydd.

Cynnwys

Mae'r goruchwyliwr yn chwarae rôl bwysig yn eich profiad doethurol, ac felly mae angen meithrin perthynas dda o'r dechrau. Sut allwch chi gael y gorau o'r berthynas oruchwylio? Ymunwch â ni i drafod arfer dda a rhannu profiadau.

Byddwn yn trafod:

- Cydnabod rôl a chyfraniad y goruchwyliwr a'ch cyfraniad chi
- Cyfathrebu gyda'r goruchwyliwr/tîm goruchwylio
- Y cyfarfodydd goruchwyliol
- Delio gyda phroblemau

Ar ddiwedd y gweithdy hwn bydd hyfforddeion yn gallu:

- Deall y berthynas oruchwylio yn well
- Teimlo'n hyderus wrth gysylltu â'r tîm goruchwylio
- Deall mwy am brofiadau myfyrwyr eraill a'u goruchwylwyr
- Cydnabod disgwyliadau'r tîm goruchwylio
- Ystyried sut mae delio gyda phroblemau wrth iddynt godi, a phwy o fewn y sefydliad all helpu.

6. Moeseg ymchwil

Cyflwynydd: Dr Tamsin Davies

Cynnwys

Bydd y gweithdy hwn yn sicrhau bod myfyrwyr ôl-radd yn deall y safonau academaidd a phroffesiynol wrth gynllunio a chynnal ymchwil. Bydd yn cynnwys pynciau fel uniondeb academaidd, trin data'n gyfrifol a chydsyniad moesegol gan gyfranogwyr.

7. Trefnu a rheoli eich ymchwil

Cyflwynydd: Dr Kate Evans (k.r.evans@abertawe.ac.uk)

Mae Kate Evans yn gyn-ddarlithydd i'r Coleg Cymraeg mewn Daearyddiaeth, a bu'n darlithio ym maes Daearyddiaeth Ddynol ym Mhrifysgol Abertawe a Phrifysgol Aberystwyth. Ei harbenigedd yw daearyddiaeth ymgorfforol, a'r ddinas. Canolbwynt ei hymchwil doethuriaeth oedd Parkour a phrofi'r ddinas trwy'r corff.

Erbyn hyn mae Kate yn cyfuno cefnogi myfyrwyr yn ei rôl fel Tiwtor Sgiliau Academaidd cyfrwng Cymraeg ym Mhrifysgol Abertawe gyda rhedeg busnes gweithdai crefft a magu ei theulu ifanc ar fferm yn Sir Benfro.

Cynnwys

Bydd y gweithdy hwn o ddefnydd i fyfyrwyr ôl-radd sydd newydd gychwyn, neu sydd yng nghanol eu hymchwil doethur. Bydd y sesiwn yn trafod heriau ymchwil hir dymor, ac yn cynnig cyngor ymarferol ar gyfer ymdopi â rhai o'r heriau sy'n wynebu ymchwilwyr wrth iddynt geisio creu amserlen bersonol a chadw cydbwysedd rhwng gofynion gwaith ac ymchwil, a diddordebau bywyd allgyrsiol.

Trwy dasgau ymarferol ac enghreifftiau wedi eu dwyn o brofiadau personol o ymchwilio, bydd y gweithdy yma'n ymdrin â dulliau a strategaethau ymarferol ar gyfer cadw trefn ar eich prosiect ymchwil. Mae prosiectau doethuriaeth yn debygol o fod yn fwy hir dymor nag unrhyw waith ymchwil y byddwch wedi ei wneud o'r blaen. Byddwch yn cynhyrchu

nodiadau helaeth, yn dilyn llwybrau ymchwil dyfaliadol, ac yn casglu data amrywiol - ac mae'n bosib iawn na fyddwch bob tro yn gwybod ar y pryd pa ddarnau o wybodaeth bydd yn dwyn ffrwyth yn eich dehongliad terfynol! Mae'n syniad da felly i fathu dealltwriaeth o'r math o ddatrysiadau ymarferol a thechnolegol sydd ar gael i'ch helpu, ac i arbrofi i weld beth sy'n gweithio i chi a'r math o brosiect sydd gennych er mwyn hwyluso eich siwrne ymchwil.